

Izha je razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasti: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasti, poslano ter nočice isti prostor K 200. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamske cene za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Iz konstituante.

Sedma redna seja. — Dopoldanska seja.

Belgrad, koncem predpusta.

Včeraj se je vršila sedma redna seja konstituante. Kakor znano, se je konstituanta sestala še pred Božičem, ampak danes je bila še sedma redna seja! Čas torej v Belgradu ni zlato!

Točno ob 9. uri 25 minut otvoril predsednik dr. Ribar sejo. Mogoče je bila ura že 9. in 30 min., ali pa 35; ure kažejo različno, kakor v Ljubljani. Potem ko so različni tajniki prečitali svoja dolgočasna in nezanimiva poročila, med katerimi je večina poslancev živahno razpravljala o trgovini in o deviznih kurzi in o cenah cekinov pri belgrajskih saraifih (menjačih), je dobil prvi besedo

zastopnik turških begov

dr. Mehmed Spaho. Ta mož je veleposestnik prve vrste in tudi ni pri volji, da bi se odrekel svojem veleposestvu, katero je podedoval od svojih pradedov. Zakaj pa? Ali ni zapuščinsko in dedno pravo nekaj svetega in nekaj nedotakljivega?

Ker pa nova ustava in novi položaj v konstituenti ogrožata turško veleposest, zato je jasno, da gospodje begi nimajo interesa, da pospešijo delo konstituante, ampak da se mu nprajo z vsemi štirimi. Zato so ta turški gospod bog — v Bosni tudi bog — rekli, da bodo Turki glasovali proti poslovniku, Turki, — kakor da se jih kdo boji! Danes! Nato je govoril

buržujski republikanec Lazarevič,

ki ni govoril baš napačno. On je rekel: Mi nikoli ne bomo dopustili tega reakcionarnega poslovnika, ki ga je sestavila dr. Vesnićeva vlada. To je eden izmed najbolj reakcionarnih poslovnikov, kar sem jih videl, odkar se pečam s politiko. Ta poslovnik odvrta polovico poslancev, da ne morejo sodelovati v tej hiši. Tak poslovnik je napad na suverenost in pravice članov konstituante in ni v interesu niti vladarja, niti monarhiije. Vi ste onemogočili mnogim, da bi mogli priti semkaj. Hočemo sporazum, da ljudstvo ne bo sovražilo te države, kakor je sovražilo Avstrijo in Turčijo.

To so bile čisto pametne besede. Ni pa bilo bogve kako pametno, kar je govoril Protičev opreda Ljuba Jovanović, s pridevkom »Solunski«. Ta mož je bil namreč za časa vojske srbski minister notranjih zadev in je vodil upravo tako, da se še dandanes upravni uradniki kot so n. pr. okrajni glavarji in komisarji pri nas, imenujejo v Srbiji »policaici«. In ministarstvo notranjih zadev se imenuje »ministarstvo policije! Ta gospod je za časa vojske v Solunu silno zatiral vsak glas, ki se je pojavil proti »Veliki Srbiji« in za »Jugoslavijo«. Oficirje, ki so stali na jugoslovanskem stališču in ki so se zavzemali za enotno državo našega troimenega naroda — brez ozira na njeno notranjo politiko! — takozvane »črnoroke«, je dal neusmiljeno postreljati. Danes seveda govori ta gospod za »narodno edinstvo«, kar je v njegovih ustih vsakakor velika hinavščina, ali pa morebiti izpreobrnjenje! Če se je spreobrnil, naj mu bo odpuščeno, ker je nad spreobrnjenim grešnikom tudi v samih nebesih veliko veselje!

Med govorom gospoda Ljube je prišlo do ostrega prerekanja med njim in med ministrom Pribičevićem. Dolžan ni ostal drug drugemu ničesar. Najbolj sta se sporekla zaradi Radiča, kar je tudi naravno. Radikalec Ljuba bi Radiča imel rad

na svoji strani, gospod Pribičević pa tudi.

Ko je končal gospod »policaica« Ljuba Jovanović svoj govor, je prišel do besede

zastopnik zemljoradnikov

gospod Dimitrije Popadič. To je čvrst in zdrav gospod, ki s svojimi mogočnimi brki zelo spominja na dobro rejenega dunajskega plačilnega natakara. Glas ima ogromen medklici ga zatorej ne motijo. On pravi, da bo glasoval za poslovnika. Za njim govoril bivši minister za trgovino in bivši za finance dr. Momčilo Ninčič

v imenu radikalnega kluba,

za katerega izjavi, ga bo glasoval za poslovnika. O razmerju 1 : 4 ni povedal nič.

Za njim dobi besedo poslanec

Ethin Kristan,

ki izjavlja v imenu socialdemokratskega kluba, da predloženi poslovnik gazi suvereniteto konstituante. Če še nimamo ustave, s tem še ni rečeno, da mora vlada do sprejetja ustave absolutistično vladati. Med njegovim govorom so posl. Ethina Kristana poskušali razni mlečnozobi mladeniči motiti, ampak s. Ethin Kristan se ni dal motiti, ampak jim je sijajno odgovoril, kar jim gre.

»Očenaš« v zbornici.

Nato je govoril Turk Sahib Korkut, ki se je pritoževal, da morajo turški otroci v šoli moliti »Očenaš«. Ko so mu pa dokazali, da turški otroci sploh »Očenaš« moliti ne znajo, je gospod umaknil svoja očitanja. O poslovniku in o ustavi ni povedal nič novega, pač pa je dal na pomen, da bi Turki radi obdržali svoja veleposestva. Veliko veselost je vzbudil njegov odgovor na vprašanje, ali je on Hrvat ali Srb. »Jaz sem Turk!« — je bil odgovor.

Predsednik je nato prekinil sejo in odredil nadaljevanje za popoldan.

Popoldanska seja.

Komunisti prisegajo — prizor za bogove.

Popoldanska seja se je pričela ob 5. uri. Kot prvi govornik je nastopil dr. Edo Lukinič, bivši minister za pošto in advokat iz Karlovca. V svojem dolgem, toda zelo temperamentnem govoru je sijajno pobijal Turke. Škoda, da ni bil l. 1878. v Bosni, takrat bi se bil gotovo sijajno obnesel. Očitati so mu sicer razni govorniki, da je bil za časa svetovne vojne v Bosni kot spremljevalec grofa Tisze, ampak to trditve je dr. Lukinič ovrgel kot podlo laž in grdo natolcevanje Narodnega Kluba. Ko pa je začel govoriti o obliki vladavine in ko je rekel, »da je za brate Srbijance vprašanje o obliki vladavine že rešeno s srbsko ustavo, ki obstoji tudi še danes, za one pa, ki so pripadali Avstro-Ogrski, je pa to vprašanje že istotako rešeno,« je nastal velik hrup med komunisti in padel je klic:

»Sram vas bodi!«

Ta medklici je izzval vilhar ogorčenja in demokraci in radikalec itd. so zahtevali od predsednika, da se mora poslanec, ki je napravil ta medklici, odstraniti iz dvorane, češ da komunisti nimajo nobene pravice govoriti, ker še niso prisegli. Ko pa je predsednik dr. Ribar pozval poslanca, ki se je pregrešil proti dostojnosti parlamenta, naj se javi

sam, je vladal dolgo časa mučen molk. Šele na mnoga prigovarjanja svojih tovarišev se je gospod ojunačil in priznal svojo napako in veste, kdo je bil ta junak? To je bil

naš Vladimir Fabjančič.

profesor in komunist. Predsednik ga je vljudo povabil, naj zapre skupščinska vrata od zunaj, kar je gospod profesor tudi storil. Komunist je pa ostal še nadalje, kar bodi povedanu svetu na znanje.

Po tem kratkem incidentu je dr. Lukinič svoj govor nemoteno nadaljeval, ker g. Radiča, katerega je silno napadal, ni bilo v zbornici. Sicer je pa g. Radič vse Lukiničeve napade nanj že lahko bral v časopisih in se jim je skoraj gotovo ravno tako sladko smejal kakor — gospod Nikola Pašić! Ali razumete?

Za dr. Lukiničem sta govorila še zastopnik — zemljoradnikov — Rista Gjokič in pa komunist Živko Jovanović. Govorila sta tako dolgočasno, da je predsednik sejo prekinil in dal gospodom poslancem odmor. Ura je bila točno 19 in 15 minut ali po naše en četrt na osem zvečer.

Seja se je nadaljevala točno ob polu osmih, kar je najpripravnejši čas za kino. In začela se je

kinetografska predstava

kakoršne svet še ni videl. Že v kuluarjih se je raznesla vest, da se hočejo komunisti maščevati za odstranitev tovariša Fabjančiča s tem, da položijo prisego, da jih ne bo predsednik kar meni nič tebi nič mogel iz zbornice pošiljati na hlad. S privoljenjem skupščine je dal zato o namerah komunistov dobro informirani predsednik besedo vodji komunistov profesorju Sini Markoviću. Ta je spočetka protestiral proti nasilju, potem pa je pomignil gospodom tovarišem in ti so nastopili v lepem redu pokorni ukazom domovine in svojega voditelja, stopili so v krog in

divljali komunisti so prisegli:

»Prisegam pri edinem Bogu in pri vsem, kar mi je najsvetejše, da bom imel vedno pred očmi blaginjo kralja... Oni, ki so stali bližje, pripovedujejo, da je rekel Marcel Zor-

ga: kralja Lenina — ampak to je gotovo brezvestno natolcevanje in umazanost prve vrste. Mi lojalno konstatiramo, da Marcel Žorga ni držal niti fige v žepu, ker je stal »habtaht«, torej je držal palec leve roke natanko ob šivu leve hlačnice. Dr. Lemož je stal pa bolj ležerno, ker je priseg kot kraljevski komisar že bolj vajen.

Osmo seja konstituante.

Tudi osma seja konstituante, katero je otvoril prizanesljivi predsednik dr. Ribar ob polu enajstih dopoldan — oh, ti »trije šesirji!« — je veljala poslovniku. Toda komaj je predsednik sejo otvoril in komaj da so se začeli gotovi gospodje razgovarjati o ceni cekinov in o Pašićevem zdravju, že se je pojavila nova senzacija:

Klerikalci tudi prisežejo!

Za naše »samostojne kmete« je bila ta novica kakor nalašč. Sicer so pripovedovali že prej nekateri gospodje, da imajo »samostojneži« dolge jezike in nič dolžni ne ostanejo, ampak da so taki kavalfirji in da plačujejo take obresti, tega pa vendar ni nihče verjel! Klerikalci so torej prisegli kakor komunisti: »Prisegam pri edinem Bogu in pri vsem itd...« da bom vedno imel pred očmi blaginjo kralja... Korošec, pazi, da ti Oosar ne bo povrnil tega »škandala« z obrestmi!

Komaj je bilo te senzacije konec, se je pričela nova:

Tudi Narodni klub priseže!

Na današnji seji sploh ni priseg ne konca ne kraja, tako da so se poslanci že vpraševali: »Ali hoče še kdo priseči?« Nato splošen smeh in veselje. V tem veselem razpoloženju tudi ni bila posebno težka »sprava« med dr. Laginjo in dr. Drinkovićem, ki sta se bila nekaj sporekla — za prazen nič seveda, ker sta oba člana Narodnega kluba —, nakar je predsednik zaključil sejo.

Prihodnja seja v ponedeljek ob 16. uri. (Konec devete seje že danes lahko povemo: Glej konec sedme seje!)

Položaj v Belgradu.

Po končanih volitvah za konstituanto se je takoj videlo, da bodo merile v Belgradu dve velike skupine svoje moči: demokratsko - radikalni blok in pa opozicijske stranke.

Demokratsko-radikalni blok ima v sebi mnogo nasprotnikov. Toda nasprotstva med radikalcem in demokratu so le navidezna in so večinoma osebnega, ne pa stvarnega značaja. Če jih ne spaja nič drugega, jih spaja njihovo reakcionarnost v socialnem oziru. To je sicer slaba točka, ampak pozitivna je: eni in drugi vego, kaj hočejo.

Pri opoziciji je bila in je stvar drugačna. Sedanja opozicija v konstituenti je zelo podobna antanti. Antanta je česa zveza držav, ki je vedela le, česa noče: nihče ni hotel nemške nadvlade. Kakor hitro pa bi se bili morali zavezniki po dobljeni zmagi izjasniti o tem, kaj hočejo, je antanta začela — razpadati! Zaveznike je spajala samo negacija.

Ravno tako je s sedanjo opozicijo. Njeno jedro bi bil lahko tvoril Radič s svojo številno skupino. Toda kaj je povedal ta mož? Samo to, česar noče! Isto so storili komunisti. Isto muslimani. Isto jugoslovanski klub. V svojih pozitivnih ciljih pa so šli vsi silno narazen!

Od pričakovane opozicijskega bloka se je prvi odkril Radič. Za-

kaj? To bo on vedel in — Pašić. Če bi bil prišel Radič s svojimi ljudmi v konstituanto, bogve, kako bi danes stalo vprašanje prisegel! Ravnotako pa tudi vesta samo bog in Pašić, kaj bi bilo z Radičem po objavi raznih pisem, če bi bil prišel v konstituanto in če ne bi bil s svojo odsotnostjo indirektno podpiral radikalno - demokratskega bloka!

Kakor hitro Radiča ni bilo v konstituenti, je moralo biti vsakemu jasno, da je z njim izpadel eden temeljnih kamnov iz opozicijskega zidovja. Kadar se pa začne zidovje rušiti, se lomi kamen za kamnom; sprva bolj počasi, potem pa vedno hitreje, dokler cel zid ne pade. Tako je bilo tudi z opozicijo. Dolgo je trajalo, predno so sledili Radiču komunisti. Ko pa je izpadel še komunistični kamen, se je kar valilo: Jugoslovanski klub, Narodni klub in bogve kateri klub še.

Ostali se še samo en kamenček: Stojan Protič! Kako dolgo bo držal ta? Držati utegne dolgo, ampak opravi ne bo nič.

Zmaga demokratsko - radikalnega kluba v vprašanju prisegel je Pašić-Radičeva zasluga. Pdo ima večjo zaslugo, ali Pašić ali Radič, je težko odločiti. Največjo ima bržkone nekdo — tretji!

Industrijska anketa v Belgradu.

Po dolgem in mučnem razpravljanju skličejo za ponedeljek dne 31. t. m. industrijsko anketo v Belgradu, ki se bo bavila v prvi vrsti s krizo v kovinski industriji. Dočim je kriza v drugih industrijah trajna in v nekaterih položaj narašča, grozi ta v kovinski industriji katastrofalno. Dve tretjini obratov mora obstati ali znatno bolj omejit obrat kakor te že omejen. Če ne pride pomoč, ki je zlasti v sremembi gospodarske politike v naši državi.

Za anketo so predložile strokovne organizacije posebno spomenico, ki smo jo že večkrat omenjali, pa tudi kovinski industriji so potom industrijske zveze predložile anketo svoje zahteve zlasti glede na uvozne in izvozne pogoje, carino itd. — Svoj elaborat utemeljuje z navedbo obratov in produkcije tako, da je iz nje jasno razvidno, da je posebno Slovenija kot zastopnica kovinske industrije zmožna povečati kriti domače potrebe in producirati mnogo blaga za izvoz, kar je predpogoj za razvoj dobre gospodarske politike.

Kriza v industriji, ki se pojavlja bolj in bolj skoro po vsem svetu, celo v Ameriki in v Angliji, še ni na vrhuncu. Dočim imajo ostale države večinoma veliko nadprodukcijo industrijskega blaga, razen agrarnih držav, med katere spada tudi Jugoslavija, je naša država med onimi, ki ima večjo potrebo po industrijskih izdelkih, vrhutega pa tudi meji na lugu in vzhodu na dežele, ki so pripraveni trž za industrijske produkte sploh. Jugoslavija ima tudi rudnine specialitete, katerih produkte utegne izvažati ob dobri gospodarski politiki tudi v ostalo Evropo, Ameriko in Azijo.

Najbolj je prizadeto po krizi seveda delavstvo. Nečuten zločin bi bil, ako bi ta anketa ne imela pozitivnega uspeha, ker so dani vsi predpogoji za saniranje razmer. — Imamo delayce imamo tovarne in plavže, staro razvito domačo industrijo, ki jo moramo zaznamovati kot specialno, ki pa mora dobiti zašlombo v onih krogih, ki vodijo pri nas gospodarsko politiko.

Industrijska zveza zahteva zlasti, da se vsa državna, zlasti železniška naročila oddajo domačim podjetjem ter da se odpravi izvozna carina na cink, svinec in svinčene izdelke, hranave kose (ker se pri nas ne potrebujejo, dalje na jeklo, elektrode, mašinske in kovane žebke žico, mrzlovalano železo v trakovih, izvoz srebrnih ovilkov, toplenega zlata in srebra v žici in pločevini, toplenega kosovnega zlata in srebra (z dovoljenjem puncirne urada) emajlirane pločevinaste izdelke in črno pločevino.

Uvozna carina pa se naj zviša na železo, jeklo za orodje, konstrukcijsko jeklo, za kose, srne nile rezila, vozovne in vagonске vzmeti, žlebe in matrice, polske tračnice, žebke, spoilke in podložke za tračnice, na žico, žičnike in žebke pločevino in še nekatere druge stvari.

Spomenica industrijev se nanaša na kovinsko industrijo. V koliko se bodo po tel reviziji izboljšale eventualno razmere je težko povedati, upanje na to, da vsaj za nekaj časa. Pozabiti namreč ne smemo, da je državna gospodarska politika stvar, ki ne obsega samo kovinsko stroko, ampak vse gospodarstvo. Zaraditega menimo, da je anketa trenutno pač potrebna in utegne uuprečiti ozrečo krizo, vsekakor pa mora biti naloga države, da spr-

vi vso industrijo, ki jo imamo, v tek in je v ta namen treba govoriti več, zakaj le vse gospodarstvo tvori celoto, se izpolnjuje in daje znanju, mu trou koncesije in pridobiva ugodnosti. Posamezna stroka tega gospodarskega vprašanja ne more rešiti.

Anketi želimo gotovo v interesu delavstva najboljši uspeh. Naše organizacije zastopa na anketi sodrug Mihevc.

Politične vesti.

+ Razmejitve na severu in mariborska »Straža«. Pod tem naslovom nam je poslal g. dr. Leonid Pitamic, predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo, daljši odgovor na napade mariborske »Straže«, katerega žal ne moremo in nismo mogli priložiti v celoti zaradi omejenega prostora, čeprav zelo osvetljuje neprevlečno pisanje nekaterih naših bojnikov za narodno (?) stvar. Kakor je razvidno iz dopisa g. dr. Pitamice, katerega so priložili drugi listi, ki razpolagajo z več prostora nego mi, so napadi mariborske »Straže« na njegovo osebo popolnoma neosnovani in mi samo obžalujemo, da nismo v položaju, dopisa, ki je popolnoma stvaren in objektivni, priložiti vsaj v daljšem izveščku. Z zadovoljstvom bomo ugotovili, da nam dopis ni bil poslan potem Ljubljanskega Dopsnega Ura, ki bi bil sicer g. avtorju na razpolago, ampak čisto privatno. To je lepo.

+ Korošec hoče v vlado? — Iz Belgrada javljajo: Posl. dr. Korošec je sporočil Demokratskemu klubu, da je pripravljen začeti pogajanja za morebitni vstop v vlado. Demokraci so izjavili svojo priprav-

ljenost, stopili v pregovore z njim. Dodelali so se, naj vsak klub določi po pet poslancev, ki se bodo pregovarjali o podrobnostih. Pregovori naj bi se začeli že danes.

+ Komunist po prisegi. Nekoga slovenskega komunističnega poslanca so vprašali njegovi rojaki po prisegi v parlamentu: »Ali si ti tudi prisegel?« — »Jest ja, armel-duš, al' mislite, da se koga bojan?«

+ Za »odrešene« kraje. V svrhu prenovitve krajev, ki so pripadli po rapalski pogodbi italijanski kraljevini, bodo v Italiji v kratkem započeli akcijo za emisijo narodnega posojila v znesku ene milijarde lir. Jamstvo prevzame neki bančni konsorcijski.

+ »Svečana« aneksija zasedenega ozemlja se ne bo vršila 6. tm., temveč se odloži za nekoliko tednov. Tako vsaj piše »Il Piccolo della sera«. Kot vzrok te odložitve navaja željo uradnih krogov, da bi se cele komedije izdelale tudi italijanski kralj in vojvoda D'Aosta.

+ Nasilja in samo nasilja! Proslavo sv. Save v prostorih srbske čitalnice v Trstu so »posestili« tudi fašistovski divjaki, ki so vse porazbili, med drugim tudi dragoceno sliko sv. Save, o kateri so potem po svojih idiosinkratijskih glasilih trdili, da je predstavljala — Franca Jožeta. Cel škandal se je zgodil pred nosom ravnateljstva tržaške kvesture, kjer se je nato pritožil naš tržaški delegat Mešič. To je vse premočilo; vlada v Beogradu naj s svojimi vplivom poskrbi, da bo enkrat konec strašnega trpljenja našega življa v zasedenem ozemlju!

+ Litvinska in Estonska sta bili priznani na konferenci v Parizu. Priznanje Litavske se odloži do rešitve vilskega vprašanja.

Dnevna kronika.

»Slabi učni uspehi v srednjih šolah.« Pod tem naslovom javlja »Jutro«: Ministrstvo prosvete je zahtevalo od več ravnateljev srednjih šol poročila, kaj je po njih mišljenju vzrok slabih učnih uspehov na srednjih šolah. Večina ravnateljev je tožila, da šolske neuspehe za dejstvo, da se srednjošolsko dišalstvo preveč zanima za delo v svojih organizacijah, ki so večinoma prešle na politično polje in zamenjale šolo. Na podlagi teh poročil namerava ministrstvo sklicati anketo, ki naj kolikor mogoče omeji izvenšolsko delo srednjošolskega dišalstva in ga zopet vrne šoli in pripravi za poslušne življenje. V anketo bodo poklicani vsi srednjošolski ravnatelji in vsi odlični pedagogi iz naše države. — To so lepi rezultati moderne vzgoje! Včasih je bilo dišakom srednjih šol — torej še nedorastlim ljudem — prepovedano hoditi v gostilne, na plesne, v društva itd. Danes je vse dovoljeno. Čudno, da jim še niso prepovedali hoditi v šoli. Šola »mori duha«, »ovira razvoj« in je »ostanek starega režima«. Bo že treba, da bodo tudi stari enkrat izpregovorili odločno besedo, ako je ne more ali pa si je ne upa in da bo zopet zapel »stari režim«, ki je bil prav dober. Odkrito rečeno, mi pred fanti, ki znajo samo plesati in nekaj telovadnih vaj, nimamo posebnega respektja. Ples in telovadba so prav lepe stvari, ampak prazna glava je pa prav grda stvar. Tisto prismojeno »mesečarjenje« za piti — punčkami ne more nadomeščati glave, ki se neka uči. Bo že treba najti pot nazaj v stare dobre čase strogih naredb, strogih učiteljev in strogih gospodinj. Moderna vojna rasa se pa izkazuje vključ plesom in podobnim čencam vedno bolj zanič in neporabna. Toliko na nevarnost, da nam poret »moderni«, da smo nazadnjaki. Odgovora ne bomo ostali dolžni in ta bo tudi, če bo treba.

Gospodom popisnim komisarjem (srednjošolcem) za Ljubljano in Spodnjo Šiško se naroča, da vse prazne popisnice, ki bi jim preostale potem, ko so jih razdelili vsem strankam v hišah, nemudoma vrnejo magistratu v posvetovalnici. Ravno tam dbe naknadne formulirje za popis ljudstva, hiš in živine vsi oni g. popisni komisari, katerim bi formulirji zmanjkali. Tam dobivajo g. popisni komisari za slučaj potrebe tudi nadaljna navodila. Splošna navodila se bodo po potrebi objavljala tudi v listih in na magistratni deski, srednja hiša, levo od glavnih vrat.

Popisnilo k 14. točki popisnice za ljudski popis. — Ker se pri izpolnitvi popisnice za ljudski popis, ki se vrši od 1. do 10. februarja 1921, porajajo dvomi, kako naj se izpolni 14. vprašanje popisnice: »Ali je bil v vojni in v katero trupo je kot vojni obveznik vpisan?« se podaja sledeče pojasnilo. — Na prvi del vprašanja: »Ali je bil v vojni?« se odgovori z da ali ne. Na drugi del vprašanja: »in v katero trupo je kot vojni obveznik vpisan?« se odgovori z navedbo onega vojnega oddelka ali jedinice, kateri vojni obveznik sedaj pripada. Ako bi kdo tega ne videl, naj navede oddelke oziroma jedinice v kateri je v vojni služil.

— Pripominja se, da po sedanjem vojnem zakonu traja vojna obveznost do 50. leta.

Vojaske pokojnine — pravilno upoštevajte vlog. Ker je prevzela vse posle glede odmer, nakazovanja in izplačevanja vojaških pokojnin za invalide, vojne vdove in sirote, vpokojene gašiste in njihove soročnice v mesecu septembru 1920 civilna uprava a dobajajo še vedno mnoge tozadevne prošnje in obvestila na vojaško intendanco za Slovenijo v likvidaciji, razglašajo poverjenstvo za socialno skrb ponovno, da je treba naslavljati: 1. vse vloge za odmero in nakazovanje vojn. pokojnin na Invalidski oddelke poverjenstva za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, št. Peterska vojašnica in 2. vse vloge in obvestila, ki se tičejo izplačevanja teh pokojnin (in pr. izpremembo naslova, smrti vpokojenca ali kakšnega družinskega člana itd.) na Računski oddelke delegacije ministrstva financ (vojaške mirovine) v Ljubljani, št. Peterska vojašnica (prej Vojaske pokojninske likvidacije).

Pomagaite pogorelcem! Dne 17. oktobra 1920 je nepeti požar v Osojniku, občina Semič pri Črnomlju, enaindvajset posostnikom 15 hiš in 75 gospodarskih poslopih in hlevov, vso hišno in gospodarsko opremo, živež, obleko in perilo. Škoda znaša nad 2 milijona kron, zavarovalnica pa 14.800 K. Ker so pogoreli v hudi bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, razpisuje se nabiranje milih darov po celi Sloveniji. Darove sprejema v Ljubljani poverjenstvo za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in mestni magistrat Ljubljanski, na deželi pa vsa okrajna glavarstva in politične ekspoziture ter mestni magistrat v Celju, Mariboru in Ptuj.

Razpis službe. Pri Državni posredovalnici za delo je razpisano mesto uradnega služe z letno plačo 1200 din. in dnevnici, ki pritičejo istim. Kolkovane prošnje je vlagati do 15. februarja 1921 pri osrednjem uradu Državne posredovalnice za delo v Ljubljani. Invalidi imajo prednost. Več glej v Uradnem listu.

Lastniki kočij in avtomobilov se opozarjajo, da poteče z dnem 31. t. m. rok za prijavo vozil pri mestnem magistratu. Zakasnele prijave se kaznujejo z globo do 2000 K, oziroma do 100 dni zapor.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 16. do 22. januarja 1921. dela 156 moških in 80 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 111 moških in 54 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo 102. V delo se sprejmejo: mizarji, krojači za malo delo, žagarji-gateristi, tesarji, železolarji, mehaniki za šivalne stroje, elektromonterji, mlinarji, vzgojiteljice, bolniške strežnice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Občni zbor podružnice JSDS v Celju. V nedeljo 23. jan. je bil redni letni občni zbor v gost. »Zeleni travnik«. Predsednik s. Fr. Koren je otvoril zbor in pozdravil navzočega poslanca sodruga Bernota. Po poročilih predsedstva, blagajnika in tajnika so se vršile volitve novega odbora. Novi odbor je sestavljen takole: Predsednik Koren Fr., namestnik Divjak Jos., tajnik Čebular R., namestnik Kolenc Gustav, blagajnik Cepin Miloš, namestnik Lah Stela; preglednika: Martinčič Ivo in Hrstnik Valentin; odborniki: Pickmaister Alojz, Gorjanc Josip, Jelen Franc, Holzinger Anton, Lokošek Marija, Lapornik Karl. — Po odbovskih volitvah so bile še volitve v pripravljalni odbor za Delavski dom. K koncu je sodrug Bernot pojasnil zadevo o »prisegi«, dalje o delu naših poslancev v parlamentu, opozarjal je navzoče tudi, da nemurno širijo naše časopise in smujejo organizacije. Ob 12. uri je bil zbor zaključen.

Iz strok. organizacije.

Podružnica kovinarjev v Celju sklicuje na dan 6. februarja svoj redni letni občni zbor v gostilni »Zeleni travnik« ob 9. uri dopoldne. Sodrugi kovinarji! Znano vam je že, pred kako veliko katastrofo nas je prtila korupcija raznih industrijskih družb, ki hoče delavsko gibanje in razvoj delavskih organizacij uničiti z umetno pospeševanjem brezposelnosti. Zgodilo se je že, da so podjetniki tovarnarji hoteli udariti po delavstvu s tem, da jim kratkoma odvzamejo vsakdanji zaslužek in tovarne zaprejo. Ni nam treba navajati primerov, pač pa je treba, da se vsak posameznik sodrug zaveže svoje dolžnosti do svoje organizacije, da jo podpira in ščiti. Polav brezposelnosti dokazuje, da more proletarec edino zaščito najti v močni disciplinirani organizaciji. Posebno sodrugi iz državne cinkarne so močno občutili, kako neizogibno potrebna je organizacija za vsakega posameznika. Zatorej, sodrugi, vaša dolžnost je, da se udeležite obnega zbora, kjer se bodo volili novi zaupniki, katerim boste dali zaupanje, da vas ščitijo potom trde organizacije pred vsakojakimi slučaj. — Načelstvo.

Kulturni vesnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča. Drama: Ponedeljek, 31. (zaprt). Torek, 1. februarja »Ovčrček za pečo«. (C). Sreda, 2. febr. »Madame sans Gene« (izven). Četrtek, 3. »Školjka«. (D). Petek, 4. febr. »Sen kresne noči«, v opernem gledališču (E). Sobota, 5. febr. (zaprt). Nedelja, 6. (zaprt). Ponedeljek, 7. (zaprt). Opera: Ponedeljek, 31. (zaprt). Torek, 1. »Fra Diavolo« (D). Sreda, 2. febr. »Od bajke do bajke«, mladinska predstava (izven). Četrtek, 3. febr. »Dalibor (A). Petek, 4. febr. »Sen kresne noči«, dramska predstava (E). Sobota, 5. febr. »Črešnjav vrt«, gostovanje hudožestvenega teatra (izven). Nedelja, 6. febr. »Bratje Karamazovi«, I. gostovanje hudožestvenega teatra (izven). Ponedeljek, 7. »Bratje Karamazovi«, II. gostovanje hudožestvenega teatra (izven).

Turneja Josipa Rljavca. »Riječe poročila: Koncem tega meseca odpotuje g. Jos. Rljavec na turnejo po češkoslovaški republik. Koncertiral bo z g. Ličarjem in sicer najprej v Pragi. Kakor smo izvedeli, odide potem na turnejo po Ameriki.

Književna produkcija Angleške raste. Vestnik angleških založnikov »Publisher's Circular and Bookseller's Record« poroča, da je izšlo v l. 1920 na Angleškem 11.004 knjig, za 2382 več kot leta 1919. Vendar predvino število še ni doseženo: v l. 1913 je bilo izdanih 12.379 knjig. — Največjo rast kaže roman: 887 knjig več kot l. 1919; slede potopisi: 225 več; mladinska literatura: 206 več; znanstvena dela: 163 več; zgodovina: 103 in pravniški spisi: 102 več. Nazadnje pa pri vsem le verske razprave: 187 jih je bilo manj.

Po svetu.

— Delovanje liberškega krematorija. Minoli mesec je bilo sežganih v Lebercu 55 ljudi in sicer 28 moških in 27 žena. Upeljani so bili doma: 12 oseb iz Liberca, 41 iz ostale dežele in 2 oseb od drugod; bili so po veroljupnosti: 38 katoliki, 5 protestantov, 7 židov in 7 oseb drugih veroljupnosti. V letu 1920 je bilo sežganih skupno 657, od začeta pa 1410 oseb.

— Palačo za francoske umetnike bo zgradil ameriški milijarder Spreckels v San Francisku. Slikarji in kiparji bodo tu lahko delali in razstavljali. Po vzoru rimске nagrade bodo vpeljali nagrado mesta San Franciska.

— Svobodno pristanišče namerava zgraditi letška vlada v Ljavli.

— Hvala bogu, m smo že daleč od tega! Svojem umrlemu mikadu (cesarju) Maji Tenn in njegovi ženi so Japonci se-

zidali v bližini glavnega mesta Tokia krasen tempel. Stavba sama na sebi je izmed najlepših, kar jih je japonska umetnost kdaj ustvarila.

— Silovit orkan, ki je 24. tm. razsajal v madžarski prestolici je povzročil mnogo človeških žrtv in veliko stvarno škodo.

— Sun-Jat-Sen še ni zatajil svojih samovoljarskih nagnov. Vesti iz Kantonu javljajo, da se pripravlja Sun-Jat-Sen na novo akcijo, ker bi prav rad zasedel predsedniški prestol kitajske ljudovlade. Sun-Jat-Sen je bil, kakor znano, prvi kitajski predsednik, a je moral žetlo in jabolko izročiti Juan-Si-Kaju. Pravijo, da namerava v slučaju uspeha ustanoviti na Kitajskem — sovjetski režim. V slučaju uspeha seveda.

— Morilka, ki je umorila preko 100 oseb. Skandinavsko časopisje se peča s 30 letno žensko Dagmar Overby iz Danske, ki je kot morilka dosegla svetovni rekord. Število njenih žrtv znaša preko 100 oseb. Njena specialiteta je obstojala v tem, da je morila nezakonske otroke v starosti od nekaj tednov do 5 let. Predal je nesrečne žrtve vzela k sebi, je njihove starše pristila, da so podpisali neko pisanje, v katerem so se odpovedali vsem pravicam do otrok. Za vsakega otroka je prejela od 100 do 5000 K nagrade. Svoje žrtve je pred umorom vedno mučila. Zverinski ženski so prišli končno na sled in ji prekinili njen strasen posel.

— Iz ameriškega humorja. Sodnik: Krivi ste umora in obsojam vas na 25 let zapor. Imate mogoče še kako željo, predno vas odpeljejo. — Obsojenec: Da, prostim gospoda sodnika, naj telefonira moji ženi, da danes ne pridem k večerji.

Dopisi.

Krmelj. Iz našega kraja že dolgo ni bilo nikakršnega glasu, vem, da mislite vi in vsa naša javnost, ki se zanima za naš kraj, da so pri nas komunisti vse trezne socialistične stvari na oni svet. Glejte tukaj se presneto molite. Mi le z velikim veseljem gledamo, kakšne burke uganjajo »kumstni« gospodje komunisti. Meseca oktobra so vložili spomenico g. Jakilu, v kateri niso vedeli povedati drugega kakor, da zahtevajo to, kar bodo trbovelski rudarji dobili, in sicer so napisali: kopači /o učni kopači /o, vozači /o itd., zneska /o so nič napisali. Na koncu so pa rekli, ta pogodba se mora skleniti štiri dni potem, ko bo sklenjena v Trbovljah. Obratovodja jim je naznanil, da njihovi zahtev ne razume tor naj povedo, kaj hočejo. Odbor Saveza je bil zaradi tega, ker je tako neumno spomenico sestavil, razžaljen in je jel hujskati proti obratovodji, češ, da je stranota zanj, če ne razume spomenice, ker je toliko škodiral. No, socialisti smo bili radovedni, kdo ima prav, stopili smo k g. Jakilu, da nam pokaže tisto pametno spomenico. In videli smo, da je bila spomenica res takšna, da je niti mi nismo razumeli in ne vemo, če bi jo Lenin, Trocki ali pa Žorga razumeli. In ko je nastala stavka v Trbovljah, je takoj prisopihal kupir, vršila se je seja saveza in na seji so sklenili, da se obrat ustavi. Ko je obratovodja izvedel, da se vrši seja, je šel na sejo in jim svetoval, da naj bodo pametni, naj ne stopijo v stavko in domačine spravljajo v nesrečo, ker to, kar bodo dobili Trbovljčani, bo plačati tudi g. Jakil. Komunisti so se pa posmehovali in sklenili stavko. Socialisti smo delali dalje, čeprav so nas imeli za stavkokaze in s tem rešili rudnik poplave. Ako bi bili pustili vodo v rudnik, bi se napravili podjetju in tudi delavcem ogromno škodo, ker ni več sesalk za vodo ter bi bil moral obrat stati dolgo časa; vsaj pa 21 dni, preden bi bili vodo izprali. V tem primeru bi bilo mogoče začeti z delom le kakih 30 rudarjev. No, in kaj bi bili delali drugi delavci, ki jih je okoli 400? K obravnavam je povabil rudarski glavni tudi oba socia-

lista kot zastopnika delavstva, ki se pa vabilu nista odzvala, ker sta hotela, da po-jedo komunisti juho, ki so jo skuhali. Žorga se je sicer bahal, da bo tako naredil, da bodo rudarji lahko živeli. Nam se pa zdi, da bi bilo precej bolje, če bi bili dobili že oktobra brez štrajka 50 odstotkov kakor pa 25. januarja 33 odstotkov. Delavci, vprašajte gospode komuniste, kje je še onih 101 odstotkov, ki so jih delavstvu tako širokoustno obetal? No ja, kdor veliko obeta, ta malo da, kdor veliko govori, pa go-bezda. O tem smo se vsi dobro prepričali. Delavstvo, odpi oči! Pogledj, kaj si izgubilo in kaj si dobilo ter kaj bi bilo lahko pridobilo že meseca oktobra brez vsakršne žrtve. Proč s takimi larželi, delavstvo si pa zapomni, da je pamet boljša kot žamet.

Zidani most. Ker so naši klerikalci slišali, da je na jugu naše države v navadi batnanje, so si takoj mislili, da bi tudi za nas v cementni tovarni bila potrebna taka navada, če bi klerikalci, ti socialno čuteči ljudje, smeli delavce z jermenimi prepepavati. Ker pa še ni nobenega zakona, ki bi zapovedoval batnine, zato svetujemo delavci našim klerikalci, paznikom, naj nikar ne štrvajo nezavedne delavce in naj nikar ne uče, da drugi delavci prepepajo nedorastle delavce-mladence z jermenimi, ker sicer bo to imelo lahko slabe posledice. Delavci! Vzemi mo-golne vilo, da si ne omežemo rok, in izk-ladajmo enkrat ta Avgižev hlev, kjer se redijo kapitalistični hlapci! In tistim delav-cem, ki sprejemajo taka povelja in si tudi sami dovoljujejo kaj takega, bodi izrečena s tem obžalovalna beseda. —

Sport.

Sankalna tekma na Bledu. Za nedeljo 6. februarja, ko se vršijo na Bledu tekme na ledu, razpisane od »Sportne zveze«, namerava sportni odsek Prometnega društva Bled razpisati tudi tekmo na sankah, od-prto sicer za vse klube, vendar z značajem lokalne klubove pridivite. Radi senč-ne lege je to sankalščje tudi za časa seda-njega južnega vremena uporabljivo. Pogoj razpisa se objavi pravočasno.

Društvene vesti.

Veliki pustni korzo »Slavčeva« maska-rada se vrši na pustno nedeljo dne 6. fe-bruarja t. l. v veliki dvorani in stranskih prostorih hotela Union in ne v »Nar. do-mu« kakor je bilo prvotno pomotoma po-ročano. Ta prireditvev bode vsekakor ena izmed največjih te vrste v tem predpustu. Naslov maskarade dalje priliko za nastop raznovrstnim maskam in skupinam kakor tudi namaskovanim; tako, da bode imel vsak udeleženec izreden užitek.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUŽA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN-STVA IN URADE. NAJMODER-NEJŠE PLAKATE IN VABILA „ZA SMOKE IN VESELICE“.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Naručajte, ni prej!	Konkurenčne cene!	F. BRUMAT LJUBLJANA		Konkurenčne cene!
		Manufaktura in tkanine.		
		Mestni trg 25.		

I. SANDRIN LJUBLJANA	velika zaloga vsakovrstnega	USNJA		kož, podplatov, gonilnih jermenov
		in boka		
		na debelo		
		MESTNI TRG 6		